

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadsskjema for museumsprogrammer 2015
Referanse	1004744
Innsendt	05.05.2015 14:36:56

Opplysninger om søker

Søker

Navn på organisasjonen	Norsk Folkemuseum
Institusjonens leder	Olav Aaraas
Postadresse	Postboks 720 Skøyen
Postnr / Poststed	0214 OSLO
Tlf. til organisasjon	22123700
E-post til organisasjon	post@norskfolkemuseum.no
Prosjektets kontaktperson	Karen Elle Gaup
Tlf. til kontaktperson	90985997
E-post til kontaktperson	karen.elle.gaup@norskfolkemuseum.no
Nettside	http://www.norskfolkemuseum.no/
Org. Nr	970010815 MVA

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt

Søknaden gjelder

Samfunnsrolle

Tittel på prosjektet

Bååstede - Fellesamlinger og sluttkonferanse

Sammendrag av prosjektet

Tilskudd til å gjennomføre en fellessamling i 2015, to samlinger i 2016, og en fellessamling og sluttkonferanse i 2017. Noen av samlingene vil være bare for de deltakende museene, mens andre vil være åpne for andre museer som har ulike berøringspunkter til prosjektet.

Mål med prosjektet

Formidling og åpenhet om prosjektet er særdeles viktig, og det kan best oppnås gjennom fellessamlinger hvor man løfter frem prosjektets ulike deler og problemstillinger til en bred diskusjon med de involverte parter. Fellessamlingene vil slik fremstå som skritt fremover i prosjektet, men samtidig representerer de også en kontinuitet i arbeidet. Fellessamlingene vil også være en viktig del av utviklingen av kompetansen som skapes i prosjektet, og som igjen bidrar til å styrke samlingsforvaltningen på de ulike museene. For å få dette til må fellessamlingene arrangeres over en tid, i form av en møterekke som strekker seg over perioden fra 2015 til 2017, da prosjektet etter planen skal fullføres.

Beskrivelse av prosjektets overføringsverdi

Målet med fellessamlingene og sluttkonferansen er å skape arenaer for en bred og åpen diskusjon om ulike problemstillinger knyttet til tilbakeføring, og formidling av de tilbakeførte samlingene både fysisk og digitalt. Bevissthet om grunnleggende rettigheter som folk og urfolk i ulike deler av verden gjør at dette prosjektet vil ha stor overføringsverdi for fremtidige lignende prosjekter.

Prosjektbeskrivelse

Søknaden gjelder støtte til tiltak innenfor prosjektet Bååstede - tilbakeføring av samisk kulturarv. Støtten gjelder for gjennomføring av fellessamlinger og en sluttkonferanse i prosjektet. Nedenfor er gitt en kort orientering om prosjektet, hvilke tiltak søknaden gjelder, og mer utfyllende informasjon om prosjektets bakgrunn og målsetninger. Mer utfyllende om Bååstede-utredningen fra 2012, som i større detalj redegjør for bakgrunn, fremdrift og økonomi, finnes på Norsk Folke-museums nettsider: <http://www.norskfolkemuseum.no/no/Samlingene/samisk/Samisk-kulturarv-tilbakefores/> og Sametingets nettsider: <http://www.sametinget.no/Arkiv/Valgperiode-2009-2013/Artikler/Samisk-kulturarv>

Kort om Bååstede

Prosjektet Bååstede - Tilbakeføring av samisk kulturarv er en avtale mellom Sametinget, Norsk Folkemuseum og Kulturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo om at halvparten av den samiske samlingen ved Norsk Folkemuseum, ca 2200 gjenstander, skal overføres til de seks museene som er under Sametingets forvaltning og dermed er definert som samiske museer. Utredningen som ligger til grunn for avtalen trekker opp en fremdriftsplan som innebærer at prosjektet skal sluttføres høsten 2017, og fastsetter hvilke forhold som må tilrettelegges hos de deltakende museene før den fysiske overføringen av gjenstander kan foretas, så som oppgradering av magasin og utstillings-lokaler, og kompetent personell til håndtering og forvaltning av gjenstandene. Et økonomisk overslag går ut på 17 millioner til prosjektgjennomføringen, mens oppgradering av de deltakende museene er anslått til ca 20 millioner.

Gjennomføringen av prosjektet foregår i faser: Først gjennomgang av kildemateriale for å gi best mulig grunnlag for avgjørelsene om utvalget som skal overføres - denne fasen foregår nå, med en engasjert prosjektmedarbeider ansatt 1.4.2014 ved Norsk Folkemuseum. I neste fase skal beslutningene omkring utvalget gjøres, av en kommisjon der alle parter i prosjektet deltar. Sluttfasen omfatter klargjøring, pakking og overføring av de gjenstandene.

Prosjektet forutsetter samarbeid mellom en rekke parter: Sametinget, de to museene som idag eier samlingen, og de seks museene som skal ta imot gjenstander. Det er behov for fellessamlinger der alle disse partene kan delta, for å utveksle informasjon og synspunkter. Alle parter skal dessuten delta i den kommisjonen som skal foreta utvalget av gjenstander til overføring. De deltakende museene har svært forskjellige forutsetninger, både personellmessig og økonomisk, og det vil trolig være nødvendig at det er prosjektet som i stor grad dekker museenes deltakelse i samlinger og andre felles tiltak. I tillegg er det en rekke andre museer i de områdene gjenstandene kommer fra, som ikke er definert som samiske museer og derfor ikke er direkte deltakere i prosjektet, men som har sterk interesse av hvordan prosjektet utvikler seg, og med ønsker om å delta i prosjektets møter, for å hente informasjon og delta i diskusjoner. Dette er legitime ønsker som det er viktig å ivareta, selv om slik deltakelse strengt tatt faller utenfor prosjektets stipulerte rammer. Det er likeledes stor interesse for dette prosjektet ved de samiske museene i Sverige og Finland, som har ønsker om lignende tilbakeføringstiltak i disse landene, og som derfor ønsker å

holde seg orientert om utviklingen i det norske prosjektet. Også dette er legitime ønsker, som Bååstede-prosjektet vil søke å ivareta på en god måte.

Endelig har Bååstede et internasjonalt perspektiv: Trolig kan en vel-lykket gjennomføring av dette prosjektet være til inspirasjon og lærdom for andre urfolk rundt om i verden som ønsker å få tilbakeført kulturarv som befinner seg i fjerne museer, hva enten det er i eget land eller i andre land. Av denne grunn er det en målsetning at Bååstede skal resultere i en publikasjon (eller flere) som redegjør for prosjektet i et internasjonalt perspektiv. Det er av denne grunn også aktuelt å få tilknyttet prosjektet dr.gradsstudenter eller andre forskere som kan sette Bååstede inn i et historisk og komparativt perspektiv.

Denne søknad

Søknaden gjelder tilskudd til å gjennomføre en fellessamling i 2015, to samlinger i 2016, og en fellessamling og sluttkonferanse i 2017. Noen av samlingene vil være bare for de deltagende museene, mens andre vil være åpne for andre museer som har ulike berøringspunkter til prosjektet. Når det gjelder eventuell deltakelse fra samiske museer i Sverige og Finland forutsettes det at de dekker sine utgifter selv, og de er ikke inkludert i denne søknaden.

Målet med fellessamlingene og sluttkonferansen er å skape arenaer for en bred og åpen diskusjon om ulike problemstillinger knyttet til tilbakeføring, og formidling av de tilbakeførte samlingene både fysisk og digitalt. Bevissthet om grunnleggende rettigheter som folk og urfolk i ulike deler av verden gjør at dette prosjektet vil ha stor overførings-verdi for fremtidige lignende prosjekter.

Begrunnelsen for prosjektet

Tilbakeføringen tar utgangspunkt i den norske stats forpliktelser overfor samene som et urfolk i Norge. Som urfolk har samene rett til å forvalte sin egen kulturarv i egne områder. Denne retten er forankret i ulike internasjonale konvensjoner og lover som angår urfolk og minoriteter:

- FN-konvensjon av 1966 om sivile og politiske rettigheter, særlig art. 27
- Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold av 1987
- ILO-konvensjonen 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater av 1989 (rett til vern av om minoriteter) - gir grunnlag for aktiv positiv diskriminering for å oppnå likeverdighet.
- Kulturminneloven av 1978 med senere tillegg i 2004 ang. delegert myndighet til Sametinget.
- UNESCOs konvensjon av 2003 om vern av den immaterielle kulturarven
- Nordisk samekonvensjon - utkast fra ekspertgruppe oppnevnt av den norske, svenske og finske regjeringen pr 2005, art. 23 om samiske kulturminner. Ikke ratifisert.
- St. meldinger som omhandler samepolitikken i Norge
- FN-erklæringen om urfolks rettigheter pr 2007, spes. Art. 12 og 13
- Europarådets pakt for regions- eller minoritetsspråk (ratifisert 1993, gjeldende 1998)
- Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter, pr 1999
- ICOMs museumsetiske regelverk

Den samiske samlingen, først ved Etnografisk Museum og senere ved Norsk Folkemuseum, ble skapt i en tid (litt forenklet sagt hundreåret 1860 - 1960) da samene selv hadde liten eller ingen innflytelse på viktige politiske og samfunnsmessige forhold som berørte dem selv. Såvel i vitenskapelig litteratur som hos myndigheter og i den allmenne befolkning fantes sterkt nedvurderende holdninger til samisk kultur og tildels også til samene som folk. Denne nedvurderingen, kombinert med en systematisk fornorskningsspolitikk i skole og samfunnsliv, bidro til at mange samer sluttet å bruke samisk språk, gikk bort fra samisk drakt og andre kulturelle særtrekk, og i mange tilfeller også la bort samisk identitet og ble «norsk». Idag er det allment erkjent at fornorskningen var et feilgrep, og mange tiltak er satt igang i de senere år for å bøte på noe av fortidens feil, dels for å stimulere bruken av samisk språk og andre kulturtrekk, og dels som ledd i en forsoning mellom samer og nordmenn.

Selv om innsamling av museumsmateriale ikke kan sees som et slikt overgrep, men tvert om må sees som positive tiltak, både i datidens og ettertidens lys, er det likevel klart at denne innsamlingen skjedde innenfor rammene av de etablerte maktforhold. Mange av innsamlerne var også representanter for samfunnsmakt og myndighet, og vi kan bare gjette oss til hvilke følelser folk hadde når de ga fra seg tingene som havnet i hovedstadens museer. Idag er alle glad for at disse samlingene eksisterer, men historiens maktforhold er et bakteppe for hvordan samlingene ble skapt og hvordan de må betraktes, også idag. Erkjennelsen av disse historiske forholdene er da også en viktig del av bakgrunnen for initiativet til Bååstede-prosjektet.

Praktisk gjennomføring

Prosjektet blir gjennomført i flere faser. I første omgang er det viktig å gjennomgå kildemateriale ved de to museene som kan gi tilleggs-informasjon ut over katalogens ofte knappe opplysninger om den enkelte gjenstand. Slike tilleggsopplysninger vil bli lagt inn i Folke-museets digitale katalog Primus, og vil selvsagt bli tilgjengelig for alle prosjektets deltakere i fremtiden.

I neste stadium vil en kommisjon, med medlemmer fra alle de del-takende partene, ta fatt på gjennomgang av gjenstandsmaterialet område for område, og treffe de konkrete beslutningene om hvilke gjenstander som skal overføres og hvilke som skal bli på Norsk Folke-museum og der utgjøre en felles ressurs for det museet og Kultur-historisk museum i fremtid

forsknings- og formidlingsvirksomhet.

Den fysiske tilbakeføringen av de utvalgte gjenstandene i Bååstede-prosjektet vil skje i det tempo som forholdene ved mottakermuseene gjør det mulig. Et vilkår for tilbakeføring er at gjenstandene ikke skal flyttes så lenge dette vil innebære dårligere bevaringsforhold enn de nå har ved Norsk Folkemuseum. Bakgrunnen for denne avgjørelsen er at dette er i sin helhet en helt unik samling hva gjelder alder og størrelse, og den må derfor håndteres i forhold til de standardkrav som eksisterer for magasiner og forvaltning. Med det følger det at inntil de mottakende museer har fått oppgradert eksisterende magasiner og utstillingsfasiliteter, vil gjenstandene forbli ved Norsk Folke-museum. Gjenstandene vil bli konserverert og restaurert før tilbakeføring finner sted. Samlingen omfatter en del helt unike gjenstander, og noen av disse må vurderes å få laget kopier av før de blir tilbakeført og utstilt.

Betydningen av felles samlinger

Progresjon i prosjektet er avhengig av eksterne tilskudd utenom Same-tinget. Det gjelder spesielt all virksomhet utenom den som utføres innen stillingen som prosjektmedarbeider. Formidling og åpenhet om prosjektet er særdeles viktig, og det kan best oppnås gjennom felles-samlinger hvor man løfter frem prosjektets ulike deler og problemstillinger til en bred diskusjon med de involverte parter. Fellessamlingene vil slik fremstå som skritt fremover i prosjektet, men samtidig representerer de også en kontinuitet i arbeidet.

Fellessamlingene vil også være en viktig del av utviklingen av kompetansen som skapes i prosjektet, og som igjen bidrar til å styrke samlingsforvaltningen på de ulike museene. For å få dette til må fellessamlingene arrangeres over en tid, i form av en møterekke som strekker seg over perioden fra 2015 til 2017, da prosjektet etter planen skal fullføres.

I tillegg til diskusjon rundt tilbakeføring og retten til å forvalte sin egen kulturarv, vil fellessamlingene være en mulighet for å diskutere en mulig profilspissing, som et ledd i utvikling av de samiske museene. For å kunne gi en dypere og bredere forståelse av historien på enkelte felt, er det nødvendig å tydeliggjøre sin profil ut over formidling av lokal- og regional historie og kultur. En ny tilført samling kan kanskje øke muligheter for tydeliggjøring og fordypning av enhetens eksisterende temasamling, noe som vil gi enheten større rom for formidling av flere fortellinger om fortiden. Museer som kunnskapsbaserte institusjoner har mulighet til å utvikle ekte historier og unike opplevelser gjennom sin lokal- og temabaserte utstilling. Samtidig vil museums-enheter med tydelig profil ha en vesentlig fordel i markedsføring av enheten i framtiden, noe som vil bidra til å trekke besøkstall eller opplevelsespotensiale opp i møte med markedet.

Det legges opp til to fellessamlinger per år. En av samlingene avgrenses til deltakerne i prosjektet, mens den andre legges opp med sikte på deltakelse fra andre museer som har interesse innen feltet.

Prosjektbudsjett

Prosjekt	
Startdato / Sluttdato	01.08.2015 - 31.12.2017
Søknadssum kulturrådet for hele prosjektperioden	250000
Budsjettramme for prosjektperioden	445000

Budsjett for første år

UTGIFTER

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Adm-planlegg	kr 20 000,00
Varer/utstyr	Møteutg-samlinger	kr 15 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Reise-opphold	kr 50 000,00
Andre utgifter (spesifiser)		kr 0,00
Totale utgifter		kr 85 000,00

INNTEKTER

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 50 000,00</u>
Bååstede -egenandel	Ja	kr 35 000,00
Totale inntekter		kr 85 000,00

Kommentar til budsjett neste år

Det er lagt opp til en fellessamlingsrekke over 3 år: 1 i 2015 (første samling avholdt i februar 2015), 2 samlinger i 2016 og 1 samling og 1 sluttkonferanse i 2017.

Budsjett for andre år

UTGIFTER

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Adm-planlegg	kr 30 000,00
Varer/utstyr	Møteutg-Samlinger	kr 30 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Reise-opphold	kr 120 000,00
Andre utgifter (spesifiser)		kr 0,00
Totale utgifter		kr 180 000,00

INNTEKTER

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 100 000,00</u>
Bååstede-egenandel	Ja	kr 80 000,00
Totale inntekter		kr 180 000,00

Budsjett for tredje år

UTGIFTER

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Adm-planlegg	kr 30 000,00
Varer/utstyr	Møteutg-Samlinger	kr 30 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Reise-opphold	kr 120 000,00
Andre utgifter (spesifiser)		kr 0,00
Totale utgifter		kr 180 000,00

INNTEKTER

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 100 000,00</u>

Bååstede-egenandel

Ja

kr 80 000,00

Totale inntekter

kr 180 000,00

Kommentar til budsjett neste år

Sluttkonferansen vurderes lagt til Trondheim i forbindelse med 100-års jubileum for det første samiske landsmøtet, som ble avholdt i Trondheim 1917. I forbindelse med jubileet er det også planer om en Bååstede-jubileumsutstilling. Planlegging, gjennomføring og sikring. Utstillingen er tenkt senere som vandretstilling til flere større steder, eventuelt også Sverige og Finland. Utstillingsprosjektet inngår ikke i denne søknaden, og blir fremmet som separat søknad senere.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato / Sluttdato

01.08.2015 - 31.12.2017

Fyll ut aktivitetsplan for prosjektet under

Tittel

Fra dato / Til dato

Samling 2: Åpen for alle. Alta?

01.08.2015 - 31.12.2015

Samling 1: Deltakermuseene inkl. Samisk Museumsla

01.01.2016 - 30.06.2016

Samling 2: Åpen for alle. Sted: Et av deltakermuse

01.07.2016 - 31.12.2016

Samling 1: Deltakermuseene inkl. Samisk Museumslag

01.01.2017 - 30.06.2017

Samling 2: Sluttkonferanse. Høst 2017.

01.08.2017 - 31.12.2017

Andre opplysninger

Sluttkonferansen - må vurdere sted og tid med prosjektpartnerne og deltakende museer. Avklares i løpet av 2016.

Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner

Samarbeidspartner 1

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon

Kulturhistorisk Museum

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse

Fredriksgate 2

Postnr / Poststed

0164 OSLO

Kontaktperson

Gro Birgit Ween

Tlf. til kontaktperson

47338133

E-post til kontaktperson

g.b.ween@khm.uio.no

Rolle i prosjektet

Samarbeidspartner.

Samarbeidspartner 2

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon

Sametinget

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse

Avjovargeaidnu 50

Postnr / Poststed

9730 KARASJOK

Kontaktperson

Sissel-Ann Mikkelsen

Tlf. til kontaktperson

78484256

E-post til kontaktperson

sissel.mikkelsen@samediggi.no

Rolle i prosjektet

Samarbeidspartner og finansør

Samarbeidspartner 3

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon

6 samiske konsoliderte museer

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse

Varanger, Karasjok, Kåfjord,
Evenes, Tysfjord og Snåsa

Postnr / Poststed

0000

Kontaktperson

Direktør for enhetene

Tlf. til kontaktperson

99999999

E-post til kontaktperson

xxx@xxx.no

Rolle i prosjektet

Samarbeidspartnere og mottaksmuseer for samlingen; 1) Tana- og Varanger Museumssiida, 2) RidduDuottarMuseat, 3) Samtidsmuseet for nordlige folk, 4) Vardobaiki, 5) Arran og 6) Saemien Sijte.

Vedlegg

Vedlegg

- Baaaastede___Fellessamlinger_og_sluttkonferanse.docx